

Archeologienota Aalst Brakelstraat

Programma van maatregelen

Bert ACKE, Maarten BRACKE en Kris VAN QUAETHEM

6-10-2017

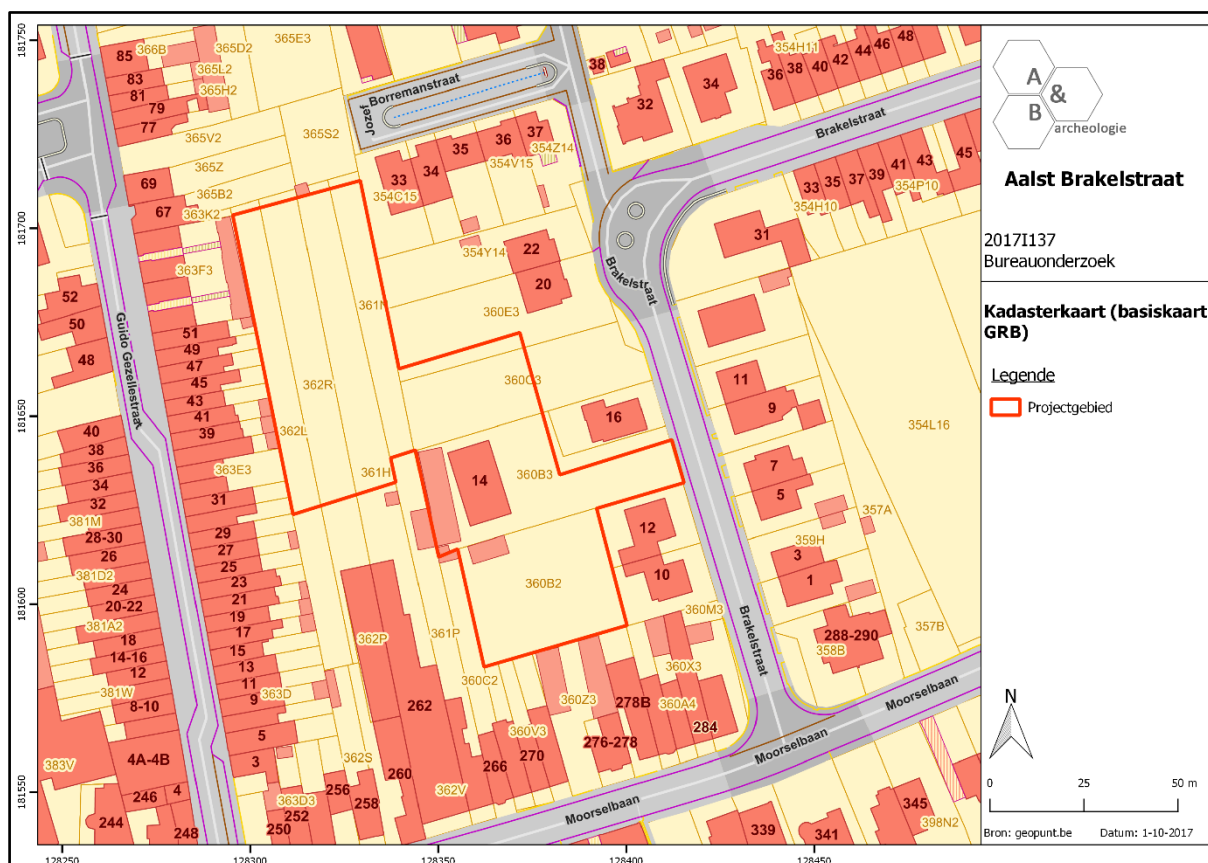
1. Gemotiveerd advies

De archeologienota kadert in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Naar aanleiding van een geplande aanvraag voor een verkavelingsvergunning te Aalst Brakelstraat, waarbij de totale oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft 3000m² of meer bedraagt, dient de initiatiefnemer een archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag. De archeologienota dient opgemaakt te worden onder supervisie van een erkend archeoloog.

Het terrein is gelegen aan de Brakelstraat in Aalst, gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen, en heeft een totale oppervlakte van 6373m². Het terrein bevindt zich tussen de Brakelstraat in het oosten, de Moorselbaan in het zuiden en de Guido Gezellestraat in het westen en vormt de laatste onbebouwde zone binnen dit gebied. Binnen het terrein bevindt zich momenteel een woning met huisnummer 14 voorzien van een licht verhard toegangswegje. De woning heeft een oppervlakte van ca. 240m² en is niet onderkelderd. Op het kadasterplan wordt nog een achterliggende schuur aangegeven, deze is echter niet meer aanwezig. De rest van het terrein is ingenomen als braakliggend terrein met wat afrasteringen, lage boompjes en struiken. Kadastraal gezien bevindt het terrein zich op: Aalst, afdeling 3, sectie E, perceel nr. 362L (deel), 362R (deel), 361H(deel), 361N, 360B3, 360B2 en 360C4 (deel).

De geplande werken bestaan uit twee luiken. Het eerste luik omvat het verwijderen en afbreken van de bestaande woning, de overvloedige begroeiing (struikjes en enkele boompjes) en de omheiningen. Het tweede luik omvat de bouw van een verkaveling van 20 woonloten met wegenis en nutsvoorzieningen. In het zuidoosten wordt een groenzone voorzien met een centraal waterbufferbekken. In de verkaveling worden tevens parkeergelegenheden voorzien en zullen enkele nieuwe bomen aangeplant worden. De in- en uitrit tot de verkaveling bevindt zich in het oosten aan de Brakelstraat. De geplande werken zullen een nefaste impact hebben op het bodemarchief en bijgevolg op het mogelijk archeologisch erfgoed.

Het uitgevoerde bureauonderzoek is volledig waarbij alle relevante en beschikbare bronnen teruggevonden werden en geraadpleegd. Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site echter niet gestaafd worden. Wel werd duidelijk dat het terrein een zeker archeologisch potentieel kent. Daarom is voor het volledige projectgebied dat dermate verstoord zal worden noodzakelijk om een verder vooronderzoek uit te voeren. Het geselecteerde gebied komt overeen met het volledige plangebied van 6373m² groot. Er wordt geopteerd om vooronderzoek uit te voeren in de vorm van proefsleuven. Deze techniek is volgens een kosten-batenanalyse de beste optie om alle archeologische informatie te verzamelen. Andere vooronderzoeken (boringen, geofysisch, oppervlakteprospecties en metaaldetectie) zijn niet zinvol en dienen bijgevolg niet uitgevoerd te worden.

Figuur 1 Uitsnede uit het kadasterplan met aanduiding van het projectgebied (bron: geopunt.be).

2. Administratieve gegevens en afbakening

Locatiegegevens: Oost-Vlaanderen, Aalst, Brakelstraat

Lambertcoördinaten onderzoeksgebied: X: 128307 en Y: 181709; X: 128385 en Y: 181589

Kadastergegevens: Aalst, afdeling 3, sectie E, perceel nr. 362L (deel), 362R (deel), 361H(deel), 361N, 360B3, 360B2 en 360C4 (deel)

De totale site heeft een oppervlakte van ongeveer 6373m². Op basis van de impact van de werkzaamheden dient over het volledige terrein verder vooronderzoek te gebeuren door middel van proefsleuven. De onderzoeksmethode wordt hiernavolgend verder gedetailleerd besproken.

Het onderzoek dient te gebeuren volgens een uitgesteld traject. In eerste instantie dient de bestaande woning afgebroken te worden tot op het maaiveldniveau. De funderingen dienen te blijven zitten tot na het verder vooronderzoek. Ook dienen de aanwezige obstakels (hekwerk, afrasteringen, bomen, struikgewas, ...) verwijderd te worden. De bomen mogen enkelgerooid worden tot op het maaiveldniveau. De stronken dienen te blijven zitten tot na afronding van het vooronderzoek.

3. Vraagstelling

Het doel van de onderzoeken is het achterhalen of er op het terrein één of meerdere archeologische sites aanwezig zijn en te bepalen welke maatregelen dienen te worden genomen voorafgaand aan de verdere ontwikkeling van het projectgebied. Daarnaast kan ook de verstoringsgraad in kaart gebracht worden. Hieronder worden enkele specifieke, niet limitatieve, onderzoeksvragen weergegeven.

- Vraagstellingen voor een proefsleuvenonderzoek:
 - Zijn er archeologische sporen aanwezig? Welke spoorcategorieën komen voor?
 - Wat is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen?
 - Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en behoren ze tot één of meerdere periodes?
 - Zijn er indicaties omtrent artisanale activiteiten of aanwijzingen voor andere functionele eigenschappen?
 - Wat is de relatie tussen de archeologische sporen en het landschap?
 - Kan een archeologische site uitgesloten worden?
 - Wat is de graad van verstoring binnen het plangebied?

4. Plan van aanpak (onderzoeksstrategie, -methode en –technieken)

Uit het verslag van resultaten kwam naar voor dat verder vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven de meest aangewezen methode is om het plangebied te onderzoeken.

De afbakening van het onderzoeksgebied komt overeen met het volledige plangebied zoals te zien op figuur 1. De voorziene onderzoeksmethode moet niet uitgevoerd worden indien de geplande werken alsnog niet zullen plaatsvinden.

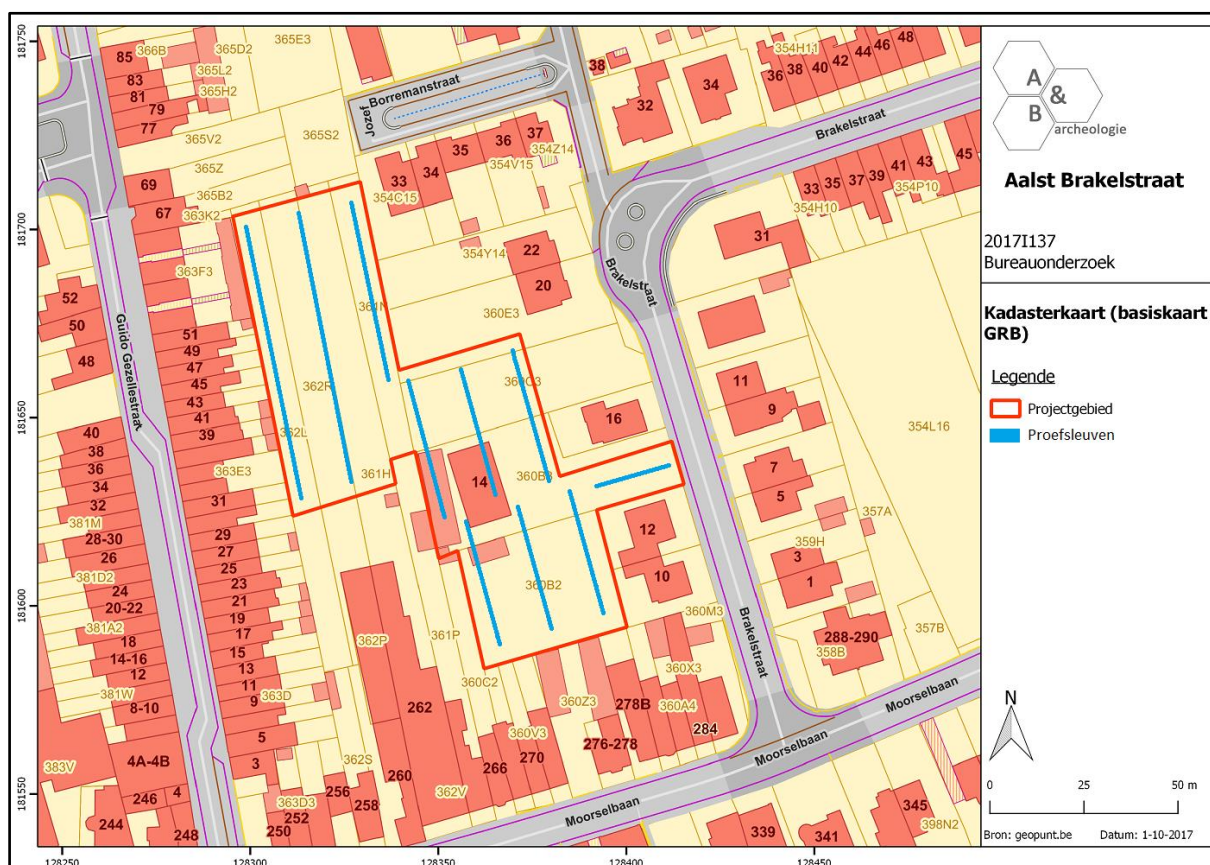
- Proefsleuvenonderzoek

Teneinde na te gaan of er archeologisch relevante grondsporen aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied, dient gebruik gemaakt van de inplanting van parallelle ononderbroken proefsleuven in het onderzoeksgebied. Bij de inplanting bedraagt de afstand tussen de proefsleuven minimum 12m en maximum 15m (van middenpunt tot middenpunt). Voor de uitgraving wordt gebruik gemaakt van een niet-getande graafbak. De sleuven zijn 1,80 tot 2m breed en NW-ZO georiënteerd. In dit geval zullen 9 NW-ZO en 1 ZW-NO georiënteerde sleuven aangelegd worden. Daarnaast worden extra volg-, dwarssleuven of kijkvensters aangelegd om beter inzicht te krijgen in de aard van de aangetroffen archeologische sporen. Deze worden vrij gekozen door de uitvoerende erkende archeoloog tijdens het veldonderzoek.

Er wordt 10%, oftewel ca. 637m², van de onderzoekbare oppervlakte opengelegd door middel van sleuven en 2,5%, oftewel ca. 159m², door middel van volg-, dwarssleuven of kijkvensters. In totaal wordt zo 12,5% oftewel 796m² onderzocht. Op die manier is er een maximale info voor een minimale kost.

De grond wordt gescheiden afgegraven en gestockeerd naast de sleuf. Het dichtengebeurt op zo'n manier dat de originele bodemopbouw opnieuw bekomen wordt en dat de draagkracht van de bodem minstens gelijk is aan de draagkracht voorafgaand de start van het veldwerk. Indien nodig worden kwetsbare sporen (bv. urnengraven) afgedekt met waterdoorlatende doek.

Zowel het veldwerk als de verwerking en rapportage van de hierboven beschreven methodes dienen te voldoen aan de methodiek zoals beschreven in de Code van Goede Praktijk. Het onderzoeksdoel is succesvol bereikt indien de vraagstelling gefundeerd kan beantwoord worden.

Figuur 2 Projectie van de 10 sleuven op het kadasterplan (bron: geopunt.be).

5. Gewenste competenties

- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 1 archeoloog met minstens 100 werkdagen ervaring met onderzoek op zandleemgronden.
- Het team voor het proefsleuvenonderzoek moet bestaan uit minstens 2 archeologen met minstens 40 werkdagen veldervaring met proefsleuvenonderzoek in zandleemgronden.

6. Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk.